

Schriftelijke beantwoording vragen Perspectiefnota 2017-2021

Naar aanleiding van de concept Perspectiefnota 2017-2021 is door de fracties van GroenLinks, SP en Partij voor de Dieren een aantal technische vragen gesteld, vooruitlopend op de Integrale commissiebehandeling van 19 april as. Deze vragen en de antwoorden daarop van ons college treft u hieronder aan.

In zijn algemeenheid merken wij daarbij nog het volgende op:

Dit jaar wordt een gewijzigde opzet van de Perspectiefnota gehanteerd. Daarbij is gekozen voor een beknopte Perspectiefnota, gericht op het volgende begrotingsjaar met een doorkijk naar de jaren daarna, inclusief een integrale presentatie van de beleidsinhoudelijke voorstellen voor nieuw beleid. Dit brengt met zich mee dat in deze Perspectiefnota deels nog sprake is van denkrichtingen die aan Provinciale Staten worden voorgelegd; diverse onderdelen daarvan moeten, mits ondersteund door Provinciale Staten, nog een nadere uitwerking krijgen en zullen op een later moment ter finale besluitvorming worden voorgelegd. Dit kan, afhankelijk van het onderwerp, plaatsvinden via de ontwerp Programmabegroting 2018 of via separate voorstellen aan Provinciale Staten. In voorgaande jaren was veelal sprake van verder uitgewerkte voorstellen waarmee de beschikbare begrotingsruimte nagenoeg volledig werd ingevuld en waardoor er weinig ruimte werd ervaren voor het politieke debat en de kaderstelling.

GroenLinks

Nr	Onderdeel	Vraag	Portefeuille houder	Antwoord
1	2. Economische ontwikkeling	Uitwerking nota "natuur " Flevoland verassend groen": Wat is de onderbouwing van de €2 mln die gereserveerd wordt voor de stimuleringsregeling voor recreatieondernemers in het buitengebied? De verkenning moet immers nog plaats vinden.	Rijsberman	Het bedrag van € 2 miljoen is gebaseerd op ervaringen van het Groenfonds, een ervaren fondsbeheerder op het grensvlak van natuur en recreatie, die vergelijkbare fondsconstructies in beheer heeft in andere delen van Nederland.
2	2. Economische ontwikkeling	Groter watersportstrand aan de voet van Exposure: De locatie van het Watersportstrand bij Lelystad bevindt zich in een N2000 gebied. Hoe verhoudt zich het verdubbelen van het watersportstrand en het houden van internationale wedstrijden tot de doelstellingen van het N2000-gebied? Wie gaat dat vergrote strand onderhouden en wie draagt deze kosten? Komen uit het eventueel vergroten van het	Rijsberman	Het ontwerp van het grotere strand moet nog worden gestart zodra de aanbidding bekend is zullen wij aan u de vraag voorleggen of uw Staten extra incidentele middelen willen vrijmaken voor het grotere strand.

Nr	Onderdeel	Vraag	Portefeuille houder	Antwoord
		strand hier in de toekomst nog extra kosten uit voort (zoals parkeervoorzieningen, tribunes en andere voorzieningen) en wie draagt deze kosten?		
3.	3. <i>Energietransitie (duurzame energie)</i>	<u>Energieagenda</u> : Voor de energieagenda is een p.m.-post incidenteel opgenomen. Waarom is het incidenteel en niet structureel? Het is immers niet een eenmalige activiteit?	Lodders	Vooralsnog is een incidentele p.m. opgenomen, daar de energieagenda één van strategische lange termijn opgaves van de Omgevingsvisie is, die nog nader uitgewerkt zal worden. Mocht uit de nadere uitwerking alsnog blijken dat een structureel bedrag nodig zal zijn, dan zal dat te zijner tijd aan uw Staten voorgelegd worden.
4.	3. <i>Energietransitie (duurzame energie)</i>	<u>Duurzaam hoogwaardig OV Luchthaven</u> : Waarom maakt dit onderdeel niet gewoon onderdeel uit van Openbaar vervoer / Mobiliteit ipv 'Energietransitie' zeker het gedeelte voor het verhogen van de basisfrequentie? De incidentele kosten van €1 mln zijn gebaseerd op volledig elektrisch vervoer. Is elektrisch vervoer vanaf de start een eis bij de aanbesteding? Indien dit niet het geval is, hoe groot acht GS de kans dat de huidige inschatting van de kosten overeenkomen met de werkelijkheid? In hoeverre is hier sprake van staatssteun ?	Lodders	Dit onderwerp is opgenomen bij Energietransitie, omdat voor Flevoland de uitdaging bij de energietransitie onder andere is gelegen in het daarin meenemen van mobiliteit. Er is geen wettelijke of bestuurlijke verplichting het vervoer vanaf de start volledig elektrisch aan te besteden. Dat is een bestuurlijke wens in het kader van de duurzaamheidsambitie voor de luchthaven. Voor dit moment heeft ons college een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de extra kosten voor materieel en laadstructuur die volledig elektrisch vervoer met zich mee zal brengen. Uit de aanbesteding blijkt vervolgens wat de daadwerkelijke extra kosten zijn. Er is geen sprake van staatssteun, omdat het openbaar vervoer een publieke taak is.
5.	3. <i>Energietransitie (duurzame energie)</i>	<u>MRA elektrisch</u> : gevraagd wordt om een incidentele bijdrage van €100.000. Wat is het doel en wat zijn de beoogde concrete resultaten voor Flevoland?	Lodders	Ca. 50% van de uitstoot van CO2 in Flevoland komt van verkeer. Een aandeel dat hoger is dan gemiddeld in vergelijking tot andere provincies, Dit heeft onder meer te maken met de relatief grote afstanden die in Flevoland worden afgelegd. Ca. 60% van de energie voor Flevoland wordt opgewekt door duurzame bronnen (wind en zon). Het elektrificeren van mobiliteit is dus een logische stap. Voor het realiseren van de doelen op het gebied van elektrisch rijden participeert Flevoland in MRA-E. Het werkprogramma van de MRA behelst onder andere: <ul style="list-style-type: none"> • Verbetering van de communicatie en de informatievoorziening voor de elektrische rijder, waardoor de locatie en beschikbaarheid van de laadpaal en de prijs van het laden inzichtelijker wordt; • Lokale energieopwekking voor duurzaam laden;

Nr	Onderdeel	Vraag	Portefeuille houder	Antwoord
				<ul style="list-style-type: none"> • Lokale energieopslag; • Inzet van elektrische (deel-)auto's; • E-delivery koeriersdiensten; <p>Overigens wil Flevoland daarnaast inzetten op het stimuleren van de verkoop van niet fossiele energie en snellaadfaciliteiten bij brandstofverkooppunten.</p>
6.	3. <i>Energietransitie (duurzame energie)</i>	<u>Smartmobility</u> : Wanneer komt het actieplan naar de Staten en hoort dit onderwerp niet bij het O.V. dus bij mobiliteit?	Lodders	<p>De Staten hebben een mededeling over het Actieplan Smart Mobility 2017-2020 (met het Actieplan als bijlage) op 9 maart jl. gekregen. (Zie http://stateninformatie.flevoland.nl; edocs 2036830).</p> <p>De Perspectiefnota is opgebouwd op basis van de daarin geschetste recentelijke ontwikkelingen (en niet volgens de structuur van de programmabegroting).</p>
7.	3. <i>Energietransitie (duurzame energie)</i>	<u>Verduurzaming provinciale gebouwen</u> : Gedeputeerde Witteman heeft eind 2014, op vragen van GroenLinks, toegezegd dat hij het provinciehuis zal verduurzamen door o.a. het zelf opwekken van duurzame energie mbv zonnepalen op eigen dak te onderzoeken. GroenLinks is natuurlijk verblijd te lezen dat het nu daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Wat is de reden dat het 2,5 jaar heeft geduurd tot dat GS deze toezegging ook daadwerkelijk realiseren? Zijn alle provinciale gebouwen goed energetisch ingeregeld om tot een zo zuinig mogelijk en aangenaam gebruik te komen?	Verbeek	<p>In de afgelopen 2 jaar zijn de nodige onderzoeken gedaan en businesscases gemaakt ter voorbereiding op het maken van de juiste keuzes in de verduurzaming van het provinciehuis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het rendement van de huidige verouderde zonnepanelen op het dak van het provinciehuis is onderzocht. • Er is een businesscase opgesteld waarin het rendement is berekend wanneer de zuidvleugel van het provinciehuis ook op de Warmte- Koudeopslag zou worden aangesloten voor zowel verwarming als koeling. • Op grond van de onder het vorige punt genoemde businesscase is gefaseerd overgegaan tot het aansluiten van de zuidvleugel op de WKO. • Er is een businesscase gemaakt voor het vervangen van een belangrijk deel van de verlichting door LED-verlichting. Deze wees uit dat dit geen haalbaar doel zou zijn. Er is sprake van veelvuldige toepassing van hoogfrequent verlichting die op zichzelf al energiezuinig is. Daarnaast zijn in de verlichtingsinstallaties veel automatisch regulerende componenten opgenomen die niet geschikt zijn voor de sturing van LED-verlichting. Vervanging zou forse kapitaalvernietiging betekenen en bovendien zou niet in alle gevallen aan de ARBO-eisen kunnen worden voldaan. • Er is een businesscase opgesteld waarin het rendement is berekend wanneer de huidige verouderde zonnepanelen zouden worden vervangen door veel meer en moderne panelen met een veel hoger rendement. Deze businesscase wees uit dat de terugverdientijd tussen de 60 en de 70 jaren belooft omdat de energieprijzen door een scherpe aanbesteding met 11 andere provincies zeer laag is uitgevallen; het contract voor inkoop van energie loopt tot het jaar 2020.

Nr	Onderdeel	Vraag	Portefeuille houder	Antwoord
				<ul style="list-style-type: none"> • Om een voorbeeldfunctie te kunnen vervullen is nu besloten om in de thans voorliggende perspectiefnota, ondanks de uitkomst van de hiervoor genoemde businesscase, voor te stellen de oude zonnepanelen toch te vervangen door nieuwe. De opbrengst wordt volledig geabsorbeerd in het verbruik in het provinciehuis; terug levering aan het net zal uitsluitend in de weekeinden plaatsvinden. Wel wordt gewezen op de consequentie van het eerder moeten uitvoeren van groot onderhoud aan de daken en het vervangen van het dak van de zuidvleugel. Tevens zullen dakdelen die weinig of geen bezonning hebben van Sedum worden voorzien. • Sinds de nieuwbouw /renovatie beschikt het provinciehuis over energielabel A. In 2016 is de WKO-installatie uitgeroepen tot de best functionerende in de provincie. • Door goed onderhoud aan het provinciehuis en de installaties, en door voortdurend het energieverbruik te monitoren met behulp van het Gebouw Beheer Systeem (GBS), wordt het energieverbruik zo laag mogelijk gehouden zonder daarbij concessies te doen aan het binnenklimaat. • Regelmatig worden regeltechnische aanpassingen in het GBS en de installaties aangebracht om de verwarming en koeling te optimaliseren. Daarbij is het uitgangspunt dat maximaal gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheden die WKO-installatie biedt. • Het gebruik van fossiele brandstoffen voor het provinciehuis wordt zoveel als mogelijk beperkt. • In 2016 is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de daken van de provinciale steunpunten in Zeewolde, Dronten en Emmeloord te voorzien van zonnepanelen. Zodra het elders in deze Perspectiefnota gedane voorstel tot het, meer dan voorheen, planmatig aanpakken van het onderhoud van deze vestigingen is aangenomen, worden de vestigingen voorzien van een Gebouw Beheer Systeem. Hiermee kunnen stappen gezet gaan worden in een beter energiebeheer. Tevens zullen in de komende jaren verouderde installatiedelen worden vervangen door energiebesparende.
8.	3. <i>Energietransitie (duurzame energie)</i>	<u>Greendeal GWW</u> : Waarom maakt dit onderdeel niet gewoon onderdeel uit van wegenbouw / mobiliteit ipv 'Energietransitie'. Kan het niet een vast	Lodders	Het is opgenomen bij 'programma 5: Energie, milieu en klimaat' omdat het onderdeel uitmaakt van het doel: 'Er zijn stappen gezet op weg naar energieneutraliteit in 2030 (inclusief mobiliteit)'. Met dit voorstel wordt CO2 reductie de komende 2 jaar een tijdelijk onderdeel van

Nr	Onderdeel	Vraag	Portefeuille houder	Antwoord
		onderdeel worden van de aanbesteding?		de aanbesteding. Hierna evalueren we het effect en de toepassing ervan voor een eventueel vervolg na 2019.
9.	4. <i>Circulaire economie:</i>	Waarom wordt dit als een p.m.-post incidenteel opgenomen. Waarom is het incidenteel en niet structureel? Het is immers niet een eenmalige activiteit? Het is één van de Perspectieven van de Omgevingsvisie.	Appelman	Vooralsnog is een incidentele p.m. opgenomen, daar circulaire economie één van de perspectieven van de Omgevingsvisie is, die nog nader uitgewerkt zal worden. Mocht uit de nadere uitwerking alsnog blijken dat een structureel bedrag nodig zal zijn, dan zal dat te zijner tijd aan uw Staten voorgelegd worden.
10.	5. <i>Landbouw</i>	<p>GLB-POP 3: extra incidenteel €3 mln begroot. Waaraan wordt dit bedrag besteed? Wat zijn de boogde concrete resultaten voor Flevoland?</p> <p>De co-financiering van de POP3 maatregelen zijn nog niet volledig ingevuld, daarom is het bedrag vooralsnog op p.m. gezet. Hoe groot is het bedrag voor de co-financiering dat al wel ingevuld is?</p> <p>Welke maatregelen zijn wel ingevuld?</p>	Lodders	<p>Het POP3-programma betreft Europese middelen uit het ELFPO, het Europees fonds voor landbouw en plattelandsontwikkeling. Dit is geld dat voortkomt uit het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) bedoeld voor ontwikkeling, innovatie en verduurzaming van de landbouw, agrarisch water en plattelandsvernieuwing (LEADER). In 2014 hebben de provincies met het ministerie van EZ afgesproken het programma te zullen uitvoeren en zorg te dragen voor de cofinanciering. Binnen Nederland is daarnaast met het LTO en de Unie van Waterschappen overeengekomen een deel van het Pijler 1 geld van het GLB (bedoeld voor directe landbouwsteun) over te hevelen naar het POP3 programma (Pijler 2 GLB) en in te zetten voor het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW/DAW). Voor Flevoland betreft dit € 6,55 miljoen.</p> <p>Voor het originele POP3-programma (pijler 2) is de maximaal benodigde cofinanciering € 19,47 mln. Tot en met 2017 is € 12,9 mln. aan cofinanciering toegekend door de provincie Flevoland, de gemeenten en het waterschap Zuiderzeeland inclusief het LEADER deel. Dit betekent dat er maximaal nog € 6,57 mln. cofinanciering toegekend zou moeten worden als er voldoende projecten zijn. In de reserve p-MJP POP is daarvoor tot en met 2020 € 3,5 mln. beschikbaar. Er is nog max € 3 mln. aan middelen benodigd welke niet te vinden zijn binnen de reguliere begroting. De cofinanciering betreft het totale programma en wordt ingezet op de doelen van het POP3 waaronder het sluiten van kringlopen, ketenverbreding en -verkorting, aanpassing aan klimaatverandering, agrarische biodiversiteit, realiseren van waterkwaliteits- en bodemdoelstellingen,</p> <p>Voor pijler 1 is landelijk afgesproken dat provincies en waterschappen afspraken maken over de inzet en de cofinanciering. Met het waterschap wordt een gezamenlijke aanpak voorbereid voor de komende 4 jaren voor het realiseren van waterkwantiteits- en waterkwaliteitsdoelstellingen. De afspraken hiervoor alsmede</p>

Nr	Onderdeel	Vraag	Portefeuille houder	Antwoord
				de te leveren cofinanciering worden vastgelegd in een convenant. De verdeling van de cofinanciering is onderdeel van deze voorbereiding en is daarom nu nog als pm opgevoerd.
11.	6. Overige zaken	<u>Recreatietoeslag natuur</u> : Wat is de recreatietoeslag natuur?	Rijsberman	Op grond van onze subsidieverordening Natuur- en landschapsbeheer Flevoland 2016 kunnen beheerders van bos- en natuurterreinen subsidie krijgen voor het beheer ervan. Die subsidie bedraagt 75% van de gemiddelde kosten van het (vegetatie)beheer. Voorwaarde is verder dat het terrein voor het publiek wordt opengesteld. De beheerder krijgt dan een vast bedrag per hectare bovenop de beheersubsidie; de recreatietoeslag. Recent heeft een evaluatie en actualisatie plaatsgevonden, waarbij ook de gemiddelde kosten voor de openstelling van natuurterreinen zijn berekend. Die bleken veel hoger dan de vaste toeslag. Hoewel de kostenberekening is versoerd, resteert er een kostenstijging. Die werkt relatief sterk door omdat die voor alle gesubsidieerde hectares in opengestelde terreinen geldt.
12.	<i>Bijlage 2: Financieel kader 2017-2021</i>	<u>Incidentiele financiële ruimte</u> : Waarom wordt het rekeningresultaat 2016 allereerst gebruikt voor de dekking van de <i>incidentele</i> claims. Het positieve rekeningresultaat kan immers ook structurele redenen hebben. Zou dat deel ook ingezet kunnen worden voor dekking van structurele uitgaven?	Appelman	Het rekeningresultaat over 2016 is een incidenteel beschikbaar bedrag, waaraan dus slechts een incidentele bestemming kan worden gegeven. Indien uit de analyse van het rekeningresultaat blijkt dat er sprake is van een of meerdere structurele componenten, dan zal dit worden betrokken bij de Zomernota 2017 en de ontwerp Programmabegroting 2018.
SP				
1	<i>Inleiding en Samenvatting (blz. 6 Perspectiefnota)</i>	Wat is de omvang van de stelpost onzekerheden perspectiefnota en hoe is deze opgebouwd?	Appelman	De stelpost onzekerheden Perspectiefnota bedraagt € 0,4 mln. voor 2017 en loopt in de jaren daarna jaarlijks met € 0,4 mln. op. In 2021 bedraagt deze stelpost daarmee € 2,0 mln. Tot dusverre werd voor de omvang van deze stelpost een inhoudelijke onderbouwing opgesteld; met ingang van 2017 stellen wij een meer pragmatische aanpak voor, waarbij jaarlijks (cumulatief) 0,25% van de begrotingsomvang voor onzekerheden wordt gereserveerd. Deze post is onder meer bedoeld voor het opvangen van tegenvallers bij de grote inkomstenstromen, zoals de Provinciefondsuitkering en de opbrengst van de opcenten MRB. Zie ook blz. 27 van de Perspectiefnota.

Nr	Onderdeel	Vraag	Portefeuille houder	Antwoord																								
2	<i>Financieel kader (blz. 7 Perspectiefnota)</i>	Als alle posten van blz. 19 zijn verwerkt, hoe ziet dan de structurele begrotingsruimte eruit (zie laatste zin blz. 5)?	Appelman	Op basis van de tabellen op pagina 19 en 27 uit de Perspectiefnota 2017-2021 ziet de structurele begrotingsruimte er als volgt uit: <table border="1" data-bbox="1182 395 2101 523"> <thead> <tr> <th>stelpost nieuw beleid (= fin. ruimte)</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> <th>2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>geactualiseerde structurele ruimte PN (zie pag. 27 PN)</i></td> <td>6.146</td> <td>6.574</td> <td>6.426</td> <td>7.085</td> <td>6.115</td> </tr> <tr> <td><i>structurele claims Perspectiefnota 2017-2021</i></td> <td>1.584</td> <td>1.981</td> <td>3.594</td> <td>4.728</td> <td>5.011</td> </tr> <tr> <td><i>saldo na Perspectiefnota 2017-2021</i></td> <td>4.562</td> <td>4.593</td> <td>2.832</td> <td>2.357</td> <td>1.104</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: right;"><i>bedragen x € 1.000</i></p>	stelpost nieuw beleid (= fin. ruimte)	2017	2018	2019	2020	2021	<i>geactualiseerde structurele ruimte PN (zie pag. 27 PN)</i>	6.146	6.574	6.426	7.085	6.115	<i>structurele claims Perspectiefnota 2017-2021</i>	1.584	1.981	3.594	4.728	5.011	<i>saldo na Perspectiefnota 2017-2021</i>	4.562	4.593	2.832	2.357	1.104
stelpost nieuw beleid (= fin. ruimte)	2017	2018	2019	2020	2021																							
<i>geactualiseerde structurele ruimte PN (zie pag. 27 PN)</i>	6.146	6.574	6.426	7.085	6.115																							
<i>structurele claims Perspectiefnota 2017-2021</i>	1.584	1.981	3.594	4.728	5.011																							
<i>saldo na Perspectiefnota 2017-2021</i>	4.562	4.593	2.832	2.357	1.104																							
3.	<i>Nieuwe ontwikkelingen, opgaven en ambities (blz. 9 Perspectiefnota)</i>	Veel p.m. posten. Worden deze bij de Programmabegroting concreet gemaakt? Kunnen wij dan ook informatie krijgen over waar de schattingen op zijn gebaseerd?	Appelman	Dit jaar wordt een gewijzigde opzet van de Perspectiefnota gehanteerd. Daarbij is gekozen voor een beknopte Perspectiefnota, gericht op het volgende begrotingsjaar met een doorkijk naar de jaren daarna, inclusief een integrale presentatie van de beleidsinhoudelijke voorstellen voor nieuw beleid. Dit brengt met zich mee dat in deze Perspectiefnota deels nog sprake is van denkrichtingen die aan Provinciale Staten worden voorgelegd; diverse onderdelen daarvan moeten, mits ondersteund door Provinciale Staten, nog een nadere uitwerking krijgen en zullen op een later moment ter finale besluitvorming worden voorgelegd. Dit kan, afhankelijk van het onderwerp, plaatsvinden via de ontwerp Programmabegroting 2018 of via separate voorstellen aan Provinciale Staten.																								
4.	<i>Verduurzaming provinciale gebouwen (blz. 13 Perspectiefnota)</i>	Wat is de besparing c.q. het rendement van het plaatsen van zonnepanelen op het provinciehuis en provinciale vestigingen	Verbeek	De huidige oude zonnepanelen op het dak van het provinciehuis voorzien in 1,6% van het elektriciteitsverbruik. Met vervanging van deze panelen door nieuwe met een hoger rendement wordt voorzien in 11,3% van het elektriciteitsverbruik. Dit leidt tevens tot een reductie van 102.000 kilogram CO2 uitstoot. De opbrengst van te plaatsen zonnepanelen in Dronten, Zeewolde en Emmeloord is in het totaal gecijferd op 322.000 kWh; in euro's zal dit circa € 30.000 belopen. Hier is sprake van een reductie van 182.000 kilogram CO2 uitstoot.																								
5.	<i>GLB-POP 3 (blz. 14 Perspectiefnota Kaderrichtlijn water)</i>	Klopt het dat het totaal cofinanciering waterschap en provincies in Flevoland maximaal € 6,55 mln is en dat daarvan € 3 mln voor rekening van de provincie komt? Wat is de reden dat dit wordt onttrokken uit de strategische reserve en niet uit de POP 3 reserve (Programmabegroting blz. 143 en 160)?	Lodders	De maximaal benodigde cofinanciering door het waterschap en de provincie voor pijler 1 van het GLB is inderdaad € 6,55 mln. Wij zijn nog met het waterschap in overleg over de aanpak en de verdeling van de cofinanciering, daarom is daar nog geen bedrag voor opgenomen. Voor het originele POP3-programma (pijler 2) is de maximaal benodigde cofinanciering € 19,47 mln. Tot en met 2017 is € 12,9 mln. aan cofinanciering toegekend door de provincie Flevoland, de gemeenten en het waterschap Zuiderzeeland inclusief het LEADER deel. Dit betekent dat er maximaal nog € 6,57 mln. cofinanciering toegekend zou moeten worden als er voldoende projecten zijn.																								

Nr	Onderdeel	Vraag	Portefeuille houder	Antwoord
				In de reserve p-MJP POP is daarvoor op basis van huidige inzichten tot en met 2020 € 3,5 mln. beschikbaar. Er is nog max € 3 mln. aan middelen benodigd welke niet te vinden zijn binnen de reguliere begroting en de bestemmingsreserve p-MJP/POP3.
6.	<i>Risicomanagement (blz. 17 Perspectiefnota)</i>	Wat betekent afromen concreet? Welke actie vindt dan plaats, zodat weerstandsvermogen binnen de bandbreedte blijft? In de Programmabegroting wordt aangegeven dat de dekkinggraad =3. Kan gespecificeerd worden hoe van 3 naar 1.8 is gegaan?	Appelman	Indien de dekkinggraad van het weerstandsvermogen zich 3 jaar boven de vastgestelde bandbreedte van 2,0 bevindt, zal afroming plaatsvinden. Dit kan bijvoorbeeld worden geëffectueerd door de Algemene Reserve te verlagen ten gunste van een of meerdere bestemmingsreserves, waardoor mogelijkheden worden gecreëerd voor het doen van extra uitgaven. In de Programmabegroting 2017 was een risicoprofiel berekend van € 8,1 mln. en een weerstandscapaciteit van € 23,6 mln. Hierdoor kwam de dekkinggraad uit op 2,9 (23,6/8,1). Bij het opmaken van de jaarrekening 2016 is het risicoprofiel opnieuw berekend en uitgekomen op € 9,2 mln. (toename van € 1,1 mln. t.o.v. Programmabegroting 2017). De weerstandscapaciteit is teruggelopen tot € 17,0 mln. (afname van € 6,6 mln. t.o.v. Programmabegroting 2017). Dit wordt vooral veroorzaakt door het besluit van PS om circa € 6 mln. vanuit de Algemene Reserve in te zetten voor NLE/Batavialand. Hierdoor is de dekkinggraad teruggelopen tot 1,8 (17,0/9,2).
7.	<i>Overige aandachtspunten (blz. 27 Perspectiefnota)</i>	Is er nog een andere stelpost, bijv. onvoorzien? Wat is de onderbouwing van het percentage 0,25 reservering voor onzekerheden? Wat is de reden dat deze stelpost jaarlijks oploopt?	Appelman	In de begroting is jaarlijks een post 'onvoorzien' beschikbaar van € 150.000. Voor de onderbouwing van de 0,25% wordt verwezen naar het antwoord op vraag 1. Deze stelpost loopt jaarlijks op omdat de onzekerheden op langere termijn groter zijn dan op korte termijn.
Partij voor de Dieren				
1.	<i>Financieel totaal overzicht</i>	In de tabel (blz. 19) staat een bedrag van € 0,1 mln. in de kolom "waarvan in 2017" maar dan moet dat bedrag ook in de kolom daarvoor staan en daar staat niets. Mogelijk klopt dan ook de optelling van die kolom niet, in ieder geval niet het "Totaal overig"	Appelman	In de tabel op blz. 19 van de Perspectiefnota 2017-2021 is onder A1 in de kolom 2017 abusievelijk een bedrag opgenomen voor Kornwerderzand van € 0,1 mln., terwijl dit bedrag al onder A2 staat vermeld. Na deze correctie is de optelling weer correct. Gezien de onduidelijkheid op dit moment m.b.t. de eventuele provinciale bijdrage voor Kornwerderzand is verder in de kolom 2017-2021 een p.m. raming opgenomen. Zie verder de uitleg op pagina 21 van de Perspectiefnota.

Nr	Onderdeel	Vraag	Portefeuille houder	Antwoord
2.	<i>Verduurzaming provinciale gebouwen</i>	Hoeveel procent van het huidig energieverbruik van het provinciehuis is duurzaam opgewekt?	Verbeek	<p>Van het elektriciteitsverbruik van het provinciehuis wordt op dit moment 1,6% door zonnepanelen opgewekt. Als wordt ingestemd met de voorstellen uit de Perspectiefnota stijgt dit percentage tot 11,3%.</p> <p>Alle elektriciteit die wordt verbruikt in de provincie is zgn. groene stroom dus duurzaam opgewekt.</p> <p>De WKO installatie zorgt er voor dat wij zeer efficiënt onze ingekochte energie omzetten in warmte en koude voor het verwarmen en koelen van het provinciehuis.</p>
3.	<i>Natuur buiten Natuurnetwerk</i>	Kunt u de totale kosten voor jaarlijks beheer van de karakteristieke natuur- en landschapselementen a € 0,4 mln. per jaar inzichtelijk maken?	Rijsberman	<p>Op 6 september 2016 is op de Statenvragen van de SP over natuursubsidies ingegaan op dit onderwerp (#1941129), daar staat onderstaande onder meer te lezen:</p> <p>Het natuurnetwerk in Flevoland heeft een omvang van ca 26.000 ha.</p> <p>De oppervlakte groengebieden buiten het natuurnetwerk die nu buiten de subsidie vallen is ca 4500 ha. Dit betreft zowel groengebieden van particuliere eigenaren en terreinbeheerders als gebieden van gemeenten of het waterschap. De exacte verdeling per eigenaar is op dit moment niet bekend. Een grove inschatting is dat 40-60% van die groengebieden in particulier eigendom zijn en dus theoretisch in aanmerking kunnen komen voor subsidie.</p> <p>De beheerkosten hiervoor bedragen naar schatting ca. € 400.000. Het gaat daarbij wel om een structurele bijdrage, dus een jaarlijks terugkerend bedrag.</p>